

Sygn. akt I UK 34/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Krakowie
o rentę socjalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 6 sierpnia 2014 r., sygn. akt III AUa 138/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje adwokat J. L. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego
w Krakowie kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o
stawkę podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej z urzędu skarżącemu w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie
wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2014 r. oddalił apelację wnioskodawcy M.K. od wyroku
Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 16 maja 2013 r., oddalającego jego
odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Krakowie z
dnia 30 maja 2012 r., odmawiającej mu prawa do renty socjalnej wobec
niestwierdzenia jego całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i zastosowanie:

- art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 982) - przez niezasadne przyjęcie, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek uzasadniających przyznanie mu prawa do renty socjalnej z uzasadnieniem, że wnioskodawca nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia;

- art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440) - przez przyjęcie, że stwierdzone u wnioskodawcy niedorozwój małżowiny usznej prawej, w mniejszym stopniu lewej, stan po operacjach korygujących, niedorozwój przewodzeniowy ucha prawego w paśmie mowy znacznego stopnia nie powodują całkowitej niezdolności do pracy.

Ponadto skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania:

- art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 117 § 2 i 5 k.p.c. przez bezzasadne oddalenie wniosku wnioskodawcy o ustanowienie adwokata z urzędu mimo istniejącej niepełnosprawności i jego oczywistej procesowej nieporadności;

- art. 286 k.p.c. w związku z art. 217 § 2 i 3 k.p.c. wobec bezpodstawnego oddalenia dowodu z opinii biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii na okoliczność ustalenia, czy stan zdrowia psychicznego i rozwoju wnioskodawcy nie czyni go całkowicie niezdolnym do pracy;

- art. 286 k.p.c. w związku z art. 217 § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie drugie k.p.c. polegające na zaniechaniu dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego lekarza medycyny pracy na okoliczność ustalenia, czy wnioskodawca ze względu na stan zdrowia może podjąć zatrudnienia zgodnego z poziomem posiadanej wiedzy i kwalifikacji, a jeżeli tak, to w jakich konkretnie zawodach.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c., skarżący twierdził, że „(...) przytoczone podstaw kasacyjne - uzasadniają potrzebę uzyskania stanowiska Sądu Najwyższego, a niniejsza skarga kasacyjna winna zostać i przyjęta do rozpoznania, jako iż w sprawie zachodzi nieważność postępowania oraz skarga kasacyjna jest

oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.). Nieważność postępowania w niniejszej sprawie zachodzi z powodu tego, iż wnioskodawca został pozbawiony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), albowiem w ocenie skarżącego należy uznać za wadliwe decyzje w postaci postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3.09.2013 r. oraz postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8.10.2013 r. sygn. akt (III AUz 197/13) w przedmiocie oddalenia wniosku M. K. o ustanowienie adwokata z urzędu”.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 sierpnia 2014 r., jak też uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 16 maja 2013 r. w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze szczególnym, co potwierdza przepis art. 398¹ § 1 i § 2 k.p.c. oraz reprezentatywne piśmiennictwo. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przytoczone przesłanki ustawowe stanowią obligatoryjny element oceny w tym stadium postępowania kasacyjnego. Badanie ich na podstawie i w zakresie przedstawionego w skardze kasacyjnej uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania doprowadziło Sąd Najwyższy do konkluzji, że w sprawie nie wystąpiła żadna z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Wymaganiu temu w żadnym razie nie czyniło zadość sformułowanie w uzasadnieniu skargi kasacyjnej jedynie własnej polemicznej opinii, że zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego oczywiście narusza prawo oraz zasady postępowania prowadzące do nieważności kontestowanego postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c., co miało pozbawić

wnioskodawcę możliwości obrony swoich praw przez nierozstrzygnięcie i niedopuszczenie żadnego z jego istotnych wniosków dowodowych. Tymczasem, jeżeli skarżący wskazuje w skardze kasacyjnej, że orzeczenie oczywiście narusza prawo powodujące nieważność postępowania, to powinien przedstawić prawniczy wywód w celu wykazania kwalifikowanego charakteru zarzucanego naruszenia prawa, które doprowadziło do nieważności postępowania lub wydania oczywiście niezgodnego z prawem lub nieprawidłowego orzeczenia.

Twierdzenia skarżącego o rzekomej nieporadności skutkującej pozbawieniem go możliwości obrony swych praw nie znajdują potwierdzenia w materiale dowodowym i opinii biegłych, przeto Sądy obu instancji, a w szczególności Sąd Apelacyjny, którego ten zarzut dotyczy, nie miał obowiązku wyznaczania wnioskodawcy pełnomocnika z urzędu. Stan faktyczny sprawy nie był skomplikowany, a materiał dowodowy na okoliczności sporne w pełni dostępny i jednoznacznie czytelny. Wnioskodawca samodzielnie wniósł odwołanie od decyzji organu rentowego, a następnie wywiódł apelację oraz złożył wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi kasacyjnej. Jeżeli zatem wnioskodawca w toku postępowania sądowego składał pisma procesowe, których sens, rozumienie i znaczenie prawne nie wzbudzało wątpliwości Sądów, to bezzasadny okazał się zarzut skargi, iż nieustanowienie pełnomocnika z urzędu pozbawiło wnioskodawcę możliwości obrony jego praw, a tym samym, że postępowanie dotknięte było nieważnością (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Odmawiając przyjęcia skargi do rozpoznania Sąd Najwyższy miał na względzie wielokrotnie już powtarzane stanowisko, że sąd orzekający w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku dopuszczania dowodów, zwłaszcza z opinii biegłych lekarzy tak długo, aż strona uzyska opinię odpowiadającą jej oczekiwaniom (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 24; z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), przeciwnie Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku. O ile bowiem Sąd drugiej instancji jest również „sądem faktu” i w myśl ogólnie niekwestionowanych

zapatrywań orzecznictwa oraz doktryny kontynuuje postępowanie merytoryczne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CKN 812/98, OSNC 2000 nr 10, poz. 193; z dnia 5 lutego 2006 r., IV CK 384/05, niepublikowany; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02, Biul. SN 2003 nr 3, s. 14), to Sąd Najwyższy jako „sąd prawa” przy rozpoznawaniu nadzwyczajnego środka odwoławczego w postaci skargi kasacyjnej jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W rozpoznanej sprawie uzyskane od biegłych lekarzy o specjalizacjach adekwatnych do schorzeń skarżącego jednoznacznie wykazały, że ewidentnie nie uzasadniają one uznania go za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Dokonana przez Sądy w oparciu o tę opinię negatywna dla skarżącego kwalifikacja mieściła się w granicach oceny dowodów z art. 233 k.p.c. W konsekwencji uznać należy, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd drugiej instancji były wystarczające do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, przeto wniesiona skarga w żadnym razie nie była dotknięta jakąkolwiek wadliwością. W szczególności skarga ta nie wskazała w jakimkolwiek usprawiedliwionym zakresie naruszenia prawa, a uzasadnienie kontestowanego wyroku odpowiada wymaganiom z art. 328 § 2 k.p.c., należyście i wystarczająco wyjaśniając podstawy faktyczne i prawne prawidłowego negatywnego dla skarżącego osądu sprawy.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy nie dopatrył się w szczególności oczywistości naruszenia prawa zaskarżonym orzeczeniem ani nie stwierdził nieważności postępowania, dlatego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przyznając pełnomocnikowi skarżącego stosowne koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej mu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).